

2026-02-17

Finansdepartementet

Magnus Lundberg
079-00 63 412
magnus.lundberg@tco.se

Remissyttrande över betänkandet Anpassningar till AI-förordningen – Säker användning, effektiv kontroll och stöd för innovation (SOU 2025:101)

Fi2025/01969

Tjänstemännens centralorganisation, TCO, har beretts tillfälle att yttra sig över betänkandet *Anpassningar till AI-förordningen – Säker användning, effektiv kontroll och stöd för innovation*. TCO lämnar kommentarer och synpunkter på de förslag eller konsekvenser av förslagen som är av särskilt intresse för TCO. TCO delar de synpunkter som avgivits av TCO:s medlemsförbund Unionen, se bilaga till detta yttrande.

Förutom det som anförs i bilagan från Unionen vill TCO framföra följande synpunkter.

Inledande synpunkter med anledning av den digitala omnibussen och dess bäring på AI-förordningen

TCO vill inledningsvis lyfta frågan om det pågående digitala omnibusinitiativet (Omnibus VII; COM(2025) 836 och COM(2025) 837). TCO anser det vara både anmärkningsvärt och beklagligt att EU-kommissionen nu lägger fram förslag som gäller AI-förordningen, när den till stora delar ännu inte har börjat gälla. Härutöver innebär en forcerad lagstiftningsprocess inom EU en risk i sig. Det gäller inte minst eftersom det handlar om fundamentala frågeställningar kring integritet men också kopplingar till mänskliga rättigheter. Det är därför både önskvärt och nödvändigt med en analys utifrån ett bredare integritetsperspektiv inklusive EKMR och EU-stadgan.

Lagstiftningsprocessen avseende Omnibus I har präglats av avsaknad av transparens och analys, och det finns en uppenbar risk för att inte bara de materiella värdena i regelverket i sig nu i hög grad omintetgörs utan att också de brister i rättssäkerhet och förutsägbarhet som präglat processen i förlängningen utgör en risk för tilltron till EU som lagstiftare. Exempelvis saknas

konsekvensanalyser i omnibusförslagen samtidigt som kommissionen i förenklingsarbetet har inskräpvt vikten av just konsekvensanalys i lagstiftningsarbetet. Processen har också kritiserats av EU:s ombudsman, som understryker att EU-kommissionen måste se till att ansvarsskyldighet och öppenhet fortsätter att vara en del av dess lagstiftningsprocesser och att dess åtgärder tydligt förklaras för medborgarna. Ombudsmannen underströk vidare att vissa principer för god lagstiftning inte får äventyras ens av brådskande skäl och att EU-kommissionen bör förbättra sina regler för bättre lagstiftning så att utarbetandet av brådskande lagstiftning förblir öppet och evidensbaserat.

Samma sak är nu på väg att hända med den digitala omnibussen. De berörda regelverken har såväl inbördes kopplingar till varandra som till regelverk som inte berörs av förslagen, och att hasta igenom behandlingen av den digitala omnibussen utan att noga analysera vilka konsekvenser förslagen får, såväl materiellt som ur ett transparens- och rättssäkerhetsperspektiv, leder inte till förenklningar och heller inte till tydlighet. TCO uppmanar därför regeringen att förespråka en mer noggrann, sammanhållen och metodisk hantering och därmed slå vakt om den europeiska lagstiftningsprocessens robusthet och trovärdighet.

9.9.5 Tystnadsplikt för privata aktörer

TCO noterar att den ordalydelse utredningen valt avseende bestämmelsen om tystnadsplikt i 3 kap. 3 § förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om artificiell intelligens skiljer sig från de formuleringar som valts i 2 kap. 8 § och 5 kap. 7 § i samma lagförslag.

Enligt författningskommentaren ska tystnadsplikten gälla såväl under som efter någons deltagande i verksamhet som omfattas av bestämmelsernas tillämpningsområde, men detta framgår inte tydligt av förslaget till 3 kap. 3 §, jämfört med förslagen till 2 kap. 8 § och 5 kap. 7 §.

I de två sistnämnda förslagen har utredningen förtydligat detta förhållande genom formuleringen ”...*deltar i eller har deltagit i...*”, medan formuleringen i förslaget till 3 kap. 3 § endast anger att ”*den som deltar i verksamhet...*” inte obehörigen får röja eller utnyttja det som han eller hon fått kännedom om under det att uppgifterna utfördes.

Om avsikten är att tystnadsplikten i 3 kap. 3 § ska gälla såväl under som efter någons deltagande i verksamhet som omfattas av bestämmelsens tillämpningsområde anser TCO att regeringen i den fortsatta hanteringen bör överväga en motsvarande formulering som

i de två andra förslagen, för att undvika missförstånd om bestämmelsens räckvidd.

Therese Svanström
Ordförande

Magnus Lundberg
Jurist

Till
TCO
Magnus Lundberg

Remiss

Datum
2026-02-09

Vår referens/våra referenser
Victor Bernhardt

Unionens remissvar avseende SOU 2025:101 Anpassningar till AI-förordningen

Sammanfattning

Unionen ger i detta remissvar sin syn på de aspekter i SOU 2025:101 som berör arbetsmarknaden och arbetsmarknadens parter.

Unionen avstyrker förslaget om att göra Post- och telestyrelsen (PTS) till marknadskontrollmyndighet med ansvar att utöva marknadskontroll över AI-system med hög risk som avses i artikel 6.2 i AI-förordningen och som används inom det område som förtecknas i punkterna 3 och 4 i bilaga III. Unionen anser att Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) är bättre lämpad som marknadskontrollmyndighet.

Unionen förordar att den eller de myndigheter som utses till marknadskontrollmyndigheter med ansvar att utöva marknadskontroll över AI-system som på ett eller annat sätt har anknytning till och/eller påverkar arbetsmarknaden och dess parter, ska ges i uppdrag att etablera strukturer för samråd med arbetsmarknadens parter. Arbetsmarknadens parter bör dessutom särskilt hållas i åtanke vad gäller svenska representanter inom exempelvis det rådgivande forumet.

6.5.3 och 6.5.4, Ansvar för punkterna 3–4 i bilaga III

Utredningen har i sitt arbete övervägt att föreslå att IMY ska vara marknadskontrollmyndighet gällande punkterna 3 och 4 i bilaga III, med andra ord gällande AI-system som berör yrkesutbildning respektive anställning, arbetsledning och tillgång till egenföretagande. Utredningen har dock föreslagit att PTS ska vara marknadskontrollmyndighet gällande punkterna 3 och 4 i bilaga III.

Gällande det som omfattas i punkterna 3 och 4 i bilaga III kan det konstateras att dataskyddsaspekter är centrala i skärningspunkten mellan AI och arbetsmarknaden. Data om medarbetare, data om medarbetares användning av arbetsverktyg, data om medarbetares interaktion med varandra och exempelvis kunder, med mera – alla kommer de att bli alltmer intressanta att använda och analysera i AI-system. Dataskyddsfrågor är och kommer att i ökad styrka att vara en av de största källorna till problem och utmaningar gällande framgångsrik implementering av AI-teknik på svensk arbetsmarknad.

Dataskyddsdimensionen av mötet mellan AI-teknik och arbetsmarknaden är en aspekt som utredningen inte tar tillräcklig i beaktande. Utredningen resonerar över lag klokt kring avvägningar mellan att föreslå att ge IMY eller PTS ansvar som marknadskontrollmyndighet för olika frågor. Men gällande punkterna 3 och 4 i bilaga III leder utredningens utelämnande av dataskyddsaspekterna till att utredningen i Unionens mening landar i fel slutsats.

Utredningen pekar i sina avvägningar mycket riktigt på att IMY har hög kapacitet att vara marknadskontrollmyndighet, inte minst genom myndighetens höga kapacitet och pågående arbete inom dataskydd. IMY föreslås på goda grunder och med dataskydd som argument att vara marknadskontrollmyndighet över andra punkter i bilaga III. Med den analysen vore det bättre att föreslå att IMY även ska vara marknadskontrollmyndighet gällande punkterna 3 och 4 i bilaga III.

Unionen avstyrker förslaget om att utse Post- och telestyrelsen (PTS) till marknadskontrollmyndighet med ansvar att utöva marknadskontroll över AI-system med hög risk som avses i artikel 6.2 i AI-förordningen och som används inom det område som förtecknas i punkterna 3 och 4 i bilaga III.

Unionen förordar att Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) ska föreslås att utses till marknadskontrollmyndighet med ansvar att utöva marknadskontroll över AI-system med hög risk som avses i artikel 6.2 i AI-förordningen och som används inom det område som förtecknas i punkterna 3 och 4 i bilaga III.

Involvera arbetsmarknadens parter i marknadskontrollmyndigheternas arbete

Vissa delar av AI-förordningen, framför allt frågor relaterade till punkterna 3 och 4 i bilaga III, berör direkt arbetsmarknadens parter. Den svenska arbetsmarknaden präglas av att parterna tar ett stort ansvar för dess utveckling och välmående, ett ansvar som i flertalet aspekter är större jämfört motsvarande organisationer i andra medlemsstater.

Följaktligen är det ett etablerat förfarande att arbetsmarknadens parter spelar en viktig roll i arbetsmarknadsfrågor i Sverige, även när de hanteras av myndigheter. För en framgångsrik reglering av AI-teknik på svensk arbetsmarknad är det av yttersta vikt att myndigheter, som till följd av anpassningar till AI-förordningen blir marknadskontrollmyndigheter över frågor som relaterar till arbetsmarknaden, etablerar strukturer för samverkan och dialog med arbetsmarknadens parter.

Unionen förordar att den eller de myndigheter som utses till marknadskontrollmyndigheter med ansvar att utöva marknadskontroll över AI-system som på ett eller annat sätt har anknytning till och/eller påverkar arbetsmarknaden och dess parter, ska ges i uppdrag att etablera strukturer för samråd med arbetsmarknadens parter i dessa frågor. Arbetsmarknadens parter bör dessutom särskilt hållas i åtanke vad gäller svenska representanter inom exempelvis det rådgivande forumet som beskrivs i utredningens avsnitt 13.4.10.

Peter Hellberg, Förbundsordförande, Unionen